

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaševanje se računa po tarifi v petitu; za naslove s debiliti škrkami se plačajo prostor, kolikor obsega naslovih vrst: Poslana, esurtnice in javne zahvale, mači oglasi itd. se računajo po pogodu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovane ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Najboljše, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulice Molina pit-solo št. 3, II. nadst. Naročila in oglase je plačevati leso Trst. Odpre reklama nije se preste petinize.

EDINOST
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdankih ob sobotah, četrtekih in petekih. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večernje pa ob 7. uri večer. — Obojne izdanje stane: za eno leto f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . . . 4.50 za pol leta . . . . . 8.— za vsa leta . . . . . 15.— Naročila se plačevati naprej na naročbo brez priložne gotovine se sprava na zira. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 avt. izven Trsta po 4 avt.

Pred otvorjenjem državnega zbora.

Ako smemo povedati po domače: hrbet in palica sta blizu skupaj. V ponedeljek se otvorijo vrata parlamenta avstrijskega. Morda se motimo, morda pride drugače, nego pričakujemo in se bojimo; ali vsa znamenja kažejo, da se z novim ministertvom vrača v zbornico stara arditost in nespravljalivost obstrukcijskih strank. Ako so različni govori, izjave, komunikacije in dogodki dne 13. marca v proslavo dogodkov od leta 1848. pristen barometer političnega vremena, potem nam je pričakovati viharjev tudi v bodočem zasedanju, obnovenja dogodkov iz prejšnjega, žalostnoslavnega zasedanja.

Starim dogodkom, stari nestrpnosti, stari neizpolnjivim zahtevam nemškimi stalo boče nasproti novo ministertvo Thunovo. Najnaravneje vseh vprašanj je sedaj to, na kako stališče se postavi novo ministertvo? Ali zaprične resno borbo z obstrukcijskimi, destruktivnimi življi, ali pa boče sledilo nesrečni taktiki grofa Badenija — na poštenih namenih tega moža nočemo dvomiti —, ki je vedno z jednim očesom gledal tja v obstrukcijski tabor in je je paktiral, kjer in ko bi bil moral vihteti meč. In je tako vspodbujal in krepil svoje sovražnike, slabil sebe in vezal roke onim, ki bi mu toli lahko in ki bi mu bili tudi radi pomagali.

Kako vse drugače bi bilo prišlo prav gotovo, da si ni grof Badeni vtepel v glavo, da mora stati nad strankami; in da ni gojil krive nade, da tem načinom pridobi vse za-se. Znano je, da je prišlo ravno narobe: število nasprotnikov mu je raslo, zaveznikov pa ni bilo nikjer, ker jih ni hotel imeti. Hotel je zadovoljiti vse, v resnici pa ni zadovoljil nikogar!

Naravno! Kako naj se resne stranke ekspoznujejo za vlado, o kateri ne vedo, kaj je? Kako naj se resni parlamentarci kompromitirajo, žrtvujejo in morda tudi obrabije za sistem, katerega

nositelji vidijo najlepšo svojo čednost v tem, da se gibljejo in pripogibljejo kakor traja v močvirju: sedaj na desno, sedaj na levo; ki dišejo sedaj to, sedaj ono sapo, sedaj na večini, sedaj v opoziciji! Tako omahovanje ne vzbuja zaupanja nikjer, ne zaupanje pa na obeh straneh. Pač pa vzbuja pogum v onih, ki nočejo resnega dela in na drugi strani mori veselje do dela v onih, ki bi hoteli delati! Taka taktika je ubila ministertvo Badenijevo. Ponavljamo, da smo popolnoma uverjeni o poštenih namenih tega moža. Toda v političnem življenju ne zadoščajo samo dobri nameni, ampak treba tudi trdne volje in energije za izvajanje dobrih namenov!

Ali pade tudi grof Thun v zmoto Badenijevo? Te vprašanje je najaktuvelneje sedaj. Od tega vprašanja je zavisto, da-li sploh smemo gojiti kako nado, da se avstrijski parlament dvigne iz močvirja, v katero ga je potisnila nemška obstrukcija.

O grofu Thunu trde sicer — in tudi vsa njegova prošlost govori za to — da je krepko izražena individualnost, da je mož se svojo voljo in tudi energijo za uveljavljenje te svoje volje. Meniti bi morali torej, da ne boče laviral in da ne boče posnemal zmote mehkega Badenija, v katerem so mnogokrat dozorevali najpošteniji in najboljši sklepi, ki pa so se rušili sproti v isti meri, kakor je pritisnil nanj kakov — opozicionalec. In vendar se dozdeva kakor da hoče tudi grof Thun — še danes smo čitali nekaj takega v nekem nemškem listu — posnemati najusodnejši greh grofa Badenija. Dotični list trdi namreč, da je grofu Thunu za to toliko ležeče na tem, da bi privabil nekaj nemškoliberalnega življa v svoje obližje, da bi s tem ustvaril nekako protitežje slovanskemu življu, prevladajočemu na desni. Tudi grof Badeni je menil, da tem načinom boče najbolje držal na uzdi večino, da mu boče ista na uslugo. Poznejši dogodki so dokazali, kako grozno se je varal. Večini je

res vezal roke ali ta roka je ostala vezana tud tedaj, ko je trebal nje pomoči. A pozneje, ko je uvidel svojo zmoto, ko je hitel, da bi osvobodil to roko in se je oklenil, bilo je — prepozno.

Tako se dogodi tudi grofu Thunu, ako boče posnemal zmoto grofa Badenija. Kajti isti vzroki morajo imeti za sabo istih posledic.

Ali pa je morda res, kar trdijo nekateri: ali je res, da mu malo je do tega, ali se parlament pokaže sposobnega za delo, ali pa pride polom!? Ali je res, da si je že vse priredil za vladanje — brez parlamenta? Ali je res, da vabi opozicijo le radi tega, da se mu ne bi očitalo pozneje, da ni izcrpil vseh poskusov za rešitev parlamentarizma? Ali je res, da so najvišji krogi obrnili svoj pogled ravno zato na energičnega grofa Thuna, ker hočejo imeti na razpolago močno roko za to poslednjo eventualnost?

Vse to so vprašanja, na katera ne mere v tem hipu odgovoriti oni, ki ne vidi za kulise. Sicer pa se mora pokazati kmalu, da li nemška obstrukcija hoče res dotirati do skrajnega!

Ako je res tako, kakor je označeno v gorenjih vprašanjih, potem je grof Thun v relativno ugodnem položaju, ker ima za seboj drugo, močno, odločilno voljo in ker mu boče prav v obeh slučajih: naj se še prične zopet redne parlamentarno delovanje, ali pa ugrizne parlament samega sebe kakor škorpion.

Velikansko odgovornost pa imajo pred našimi očmi skupine na desni. Ali se iste pokažejo na višini situacije v bližnjih usodnih časih? Kateremu kažipotu bodo sledile? Kako jo ukrenejo, da na jedni strani odvale od sebe odij, kakor da so one zakrivile mogoče bodoče dogodke, a na drugi strani, da ohranijo vendar intakten — svoj program; da ne store kakega zgrešenega koraka, ki bi utegnil pestati usoden sosebno za nas avstrijske Slované? Da, v tem programu, kakor ga je izdelal grof Dzieduszycki, mora biti kažipot večini!

PODLISTEK.

Prednja straža.

61

ROMAN.

Poljski spisal Boleslav Prus. Prevlevali Pedravski.

Pihnil je na podpis, zložil polagoma papir ter vprašal naposled z lahko irednjo:

„Ali se gospod grof ne jezi več?“

„Posrečile se mi je ga pomiriti“, je odvrnil grajščak zadovoljno.

„V tem letu bo imel še več nevolje radi svojih upnikov“, je zamomljal kupec. „Nu, ostanite zdravi! Veselo se zabavajte!“

Po teh besedah je pedal roke grajščaku, kateri je v naglici zapustil sebo, vraivši se v plesne dvorano.

Kupec je jel polagoma oblačiti kožuh. Ob enem, kakor izpod zemlje, se je prikazal Matevž.

„Velmožni gospod!“ se je oglašil služabnik, pomagaje mu, da se obleče, „velmožni gospod, ste kupili naše posestvo?..“

„Kaj je to tako čudnega? Saj ono ni prvo, niti poslednje“, je odvrnil kupec. Na to je segel v denarnico ter dal slugi tri rublje.

„Pokličem konjarja, jasni gospod“, je rekel sluga, pripogajen de tal.

„Ni treba“, je odvrnil kupec. „Moja kočija je ostala v Varšavi; tukaj pa imam take priprosto ekipažo, da mi nikakor ne kaže bahati se z njo.

Po teh besedah je šel peš skozi dvoriščna vrata o poklonih sluga Matevža.

V grajščini se je pričel ples kadrilja, katero je plesale trideset parov, kar je trajalo do večerje. Po večerji se znevč sledili pelka, valček, mazur in tako brez kenca. Na vzhodu je že svitale, v kočah je zaplapolal ogenj, na dvoriščih so zaškrpala motevila pri vednjakih, v skednjah so se oglašili cepci, a v grajščini se plesali še vedno.

Ob enem s vzhodom zimskega solnca, si je Polž ogrnil čez ramena sukno ter, šepetaje jutranjo melitev, odšel skozi vrata. Včasih je pogledal na nebo, kakor bi ugibal, kako bo vreme? Na to je obračal ušesa proti grajščini, ed koder je bile čuti lajanje psov ter pretrgane glaseve godbe. Potem je stopil na ceste ter krenil s počasnimi koraki proti reki, pokriti z ledem, neprestano šepetaje jutranjo melitev ter premišljuje: kako dolgo in veselo se zabava gospoda v grajščini..

Zri je na modre nebo, na sneg, zarudel ed solčnih žarkov, na oblake, kakor okopane v bagna; srkal je vase mrzel jutranji zrak ter čutil, da tega neba, snega in mraza ne bi dal za najlepšo godbo in ples.

„Jaz bi to svoje revščine ne menjal za vaše zabavo!“ je našepetal. „Vtrudijo se, ne izpé kakor je treba in zamudé še marsikaj dobrega..“

Znovič se je spomnil molitve, zapodil iz srca posvetne misli ter zamomljal:

„Oče naš, kateri si v nebesih..“

Nakrat se mu je zdele, da čuje za gričem razgovor. Pomaknil se je nekoliko korakov proti oni strani ter zagledal dva možakarja v dolgih, granatnih kožuhih. Jeden je imel lice staro in obrito, drugi pa je bil plečat z dolgo brado.

Ona sta ga zapazila tudi in starejši ga je vprašal:

„Te je vaše posestvo, gospodar, na tem griču?“

Polž ju je ogledoval začudeno.

„Čemu me povprašujete po mojem posestvu?..“ je odvrnil. „Saj sem vam že to leto povedal, da je to moje posestvo in moj grič.“

„Torej če je tveje, pa ga prodaj nama“, je odvrnil bradač.

„Počakaj, Fric“, mu je segel stavec v besedo.

„Oče, vi ste močno gostobesedni!“ je odvrnil bradač.

„Počakaj, Fric!“ je nadaljeval stavec. „Vidite, gospodar“, se je obrnil h kmeta, „mi smo danes kupili od vašega grajščaka te imetje..“

„Nu in čemu te?“ mu je segel bradač v besede.

„Počakaj, Fric. Teda vidite, gospodar, nama je potrebna vaša gora, ker hočeva postaviti mlin na veter..“ (Pride še).

Temeljni ogli tega programa so:

a) potreba negovanja verskega čustvovanja in uravnotežene vzgoje; b) avtonomija dežel in kronov, zastopanih v državnem zboru; c) spoštovanje historičskih pravic in d) *absolutna jednako-pravnost vseh avstrijskih narodnosti.*

Odkritosrečno bodi povedano, ako bi šlo po našem, ne bi tolke povdarjali 2. in 3. točke, ker se nam za sedaj vidi 4. najvažnejša. Ali ne odklanjamo tega programa, ker vemo, da je bil sad jedino možnega kompromisa. Ne odklanjamo ga, ker smo uverjeni, da jedna točka ne izključuje druge, ker smo uverjeni, da se vse to dá izvesti po pravem redu, kakor ga narekuje nprav sedanjih bojev v Avstriji. Danes ne moremo obsežneje utemeljevati tega svojega uverjenja in storimo to ob drugi priliki.

Ali to jedne resno besedo moramo zaključiti danes — tikom pred otvorjenjem državnega zbora — skupinam na desni: ako se že hočete držati tega programa, držite se ga v polnem obsegu! Vse točke tega programa vam morajo biti jednake drage, nobene ni smeti žrtvovati drugi na ljubo! Kar je najnujnejše, pridi prvo na vrsto, iz tega naj se razvija drugo!

Sosebno hrv. in slov. poslancem je dolžnost stati na straži, da ne bi se načelo ravnopravnosti po vsej državi žrtvovalo avtonomističkim ali državno-pravnim težnjam. Oni morajo zahtevati, da se najprej pravično reši narodno vprašanje! Tudi če ta točka ni najvažnejša, pa je najnujnejša, ker imajo vsi sedanjí boji v Avstriji narodni znak na čelu!

S to zastavo naj se naši poslanci postavijo na pozicije. Dunajska poročila zatrjajo, da je vez med posamičnimi skupinami na desni trdnjeja, nego kedaj poprej, in neki list pravi, da iste pričakujejo bodočih dogodkov nekako mirnostjo. Tem bolje. Ako ostaneje zveste svojemu ukupnemu programu v polnem obsegu, ako bodo modro izvrševale ta program, prepuščaje prvo mesto onemu, kar je najnujnejšega, potem se bode vez med njimi utrjala še bolj in ni se nam bati za bodočnost narodov, zastopanih po njih, naj že bodoči dogodki prenesejo, kar hočejo.

Še enkrat in še enkrat kličemo našim zastopnikom: ne pozabite, da vam trpi in gineva narodnost po obmejnih pokrajinah, zahtevajte od svojih zaveznikov, da ne pozabijo dolžnosti zavezništva. In povejte jim, da nam gre za življenje in da je v njihovem interesu, da se utrdimo čim prej, kajti potem se-le postanemo zavezniki, od katerih bodo mogli pričakovati izdatne pomoči za uresničenje njih teženj.

Deželni zbor istrski.

XVII. seja dne 26. februarja 1898.

(Zvečer).

Dne 26. februarja je imel deželni zbor dve seji. Prve ob 10. uri predpoludne, drugo ob 5. do 10 $\frac{1}{2}$ ure zvečer.

V tej večerni seji sta bila, razun navadnega vladnega zastopnika, navzoča še svetnik in poročevalec za šolske stvari gosp. Czermak in deželni šolski nadzornik vitez Klodič. Tudi to je dajalo neki poseben značaj tej seji. V Istri je šalibeg navadno, da že tretje leto sem prihaja v deželni zbor le vladni poverjenik, jeden c. kr. okrajnih glavarjev, kateri pa tudi o najbolj velji, ne more poznati ni stanja v vsej pokrajini, ni vsega onega, kar se godi na namestništvu. Take se dogaja, da isti ne more nikdar pesezati v razpravo, ter da le tu pa tam reče katero, kar in kelikor se mu je maledžilo od namestništva. V tej seji pa sta bila izjemno dva člana deželnega šolskega sveta. Došla sta, ker je take zahtevala deželnozbornska večina. Zahtevala je, da sta navzoča na razpravi o šolstvu. Goverile se je do zadnjega hipa, da ne prideta, ker nista dobila poročila šolskega odseka. Ne, c. kr. vlada je pogoltnila tudi te od strani svojih ljubčikov, kakor jih je že teliko.

Poročilo o šolstvu je vsake leto zanimivo dovolj. Letos je bilo tem zanimiveje, ker sta došla tudi rečena dva člana deželnega šolskega sveta. V imenu šolskega odseka zbornice je poročal o službenem poročilu gledé šolstva v šolskem letu 1895—1896. dr. Costantini.

Ta človek, kakor advokat, je preživel nad 40 let v Pazinu in si je služil denarja le od klientev hrvatskega naroda. On govori in mora govoriti vsaki dan hrvatski, ako hoče vršiti svoj

peklie. V zbornici pa kakor da ne zna besedice hrvatski. Ni ga, ki bi take resko govoril proti Hrvatom, kakor dela on. Ako ne vsaka beseda, pa vsaki izrek ima v sebi jese proti Hrvatem. Niti c. kr. vladi in njenim organom ne prizanaša, a te glavno zato, ker meni, da delajo za Hrvate proti Italijanom! Druga leta je napadal rečenega c. k. deželnega šolskega nadzornika ter učitelje hrvatske ali slovenske narodnosti. Letos je manje napadal pojedince, tem huje pa c. k. vlado na sploh.

V uvodu je rekel, da se človeku že gabi govoriti o šolstvu, ker se govori že mnogo let, a brez vsega. Že leta 1896. je deželnozbornska večina napravila 11 resolucij, ki se bile poslale ministertvu za nauk in bogočastje. Toda odgovorilo ni ni ministertvo, ni katera druga oblast. Tekom tega zasedanja je odgovorila c. kr. vlada, ker se jo je prisililo. Ali kako je odgovorila? Poročevalec je razpravljaj na te o pojedinih resolucijah. Mi hočemo navesti tu jedno po jedne teh resolucij, da se bode videlo, kake se te zahteve gospode Italijanov, potem pa, kake so zahteve nas Hrvatov in Slovencev.

Italijanske zahteve.

I.

Italijanska večina zahteva možke in šenske italijanske učiteljišče, na katerem naj bi predavali popolnoma usposobljeni Italijani učitelji; ter vele, naj vlada poskrbi drugim načinom za vzgoje hrvatskih in slovenskih učiteljev in učiteljic. — Tam (v Kepru) se penčuje v raznih jeziki. Tam so dijaki obeh narodnosti pe sili skupaj. Hrvatski in slovenski so v italijanskem mestu, pa se česte vedejo iznivalao. Še letos se je dogodilo, da je jeden profesorjev žalil italijanske dijake in italijansko narodnost. Dijaki so zapustili zavod. Pevrnivš se jih je sicer vsprejel ravnatelj, ali Italijani niso zadobili zadoščenja. Dotični profesor je še tam. Da je take storil Italijan proti Slovanom, ne bi bil stal niti 24 ur. Naj se premesti.

Vlada ni ničesar odgeverila na prošnje glede učiteljišča, zato treba ponoviti te prošnje.

Ne more se in tudi ne bi se smelo imeti ničesar zoper preustrojenje teliko možkega učiteljišča v Kepru, kelikor šenskega v Gorici. Celó delati bi se moralo na to od strani Hrvatov in Slovencev: da bode naučni jezik v vseh tečajih, za vse predmete, za hrvatske gojence hrvatski, za slovenske slovenski, za italijanske italijanski; tudi za to treba biti, da bodo usposobljeni učitelji predavali v detiških predmetih in jeziki. Same te treba odločno povdarjati, da ne bode same italijanske, ampak tudi hrvatske slovenske učiteljišče v pokrajini, da bi se merda ne mislilo, kakor se zdi, da gospoda Italijani žele istisniti iz pokrajine hrvatske in slovenske gojence. (Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 18. marca 1898.

K položaju. Včeraj se je sešel na Dunaju izvrševalni odbor desnice. Najprvo je peročal posl. Jawerski o svojih razgovorih z ministertskim predsednikom. Na vrsto je prišlo tudi vprašanje izvolitve obeh podpredsednikov zbornice. Ob tem vprašanju pa se ni storil noben definitivni sklep, ker od opozicijskih skupin še ni dešel do včeraj nikak odgever na ponudbo "jednega mesta v predsedništvu. Ako opozicija odbije to ponudbo — kar je smatrati kakor gotove stvar — potem bodeta najbrže izvoljena moravski Čeh dr. Žaček in Slovenec dr. Ferjančič. — Glede mnogoimenovane takezvané lex Falkenhayn, ki se je bila vsprejela v zadnjem zasedanju v obrambo predsedništva, ko je bile obstrukcijsko nasilje že neznošno in je prekoračalo vse meje parlamentarno dopustne opozicije, o tej odredbi vlada v večini menenje, da je nehala ebatati, kakor hitro se je zaključilo zasedanje. Čim pa bi manjšina, da-si ne obstoji več zanje ta kamen izpodtikanja, vendar hotela izzvati debato o tej odredbi, se večina ne bode izogibala razpravi, ampak porabiti hoče to priliko in dokazati, kake grde je bilo postopanje opozicije ter da je bila lex Falkenhayn le čin samoobrane. Ako se bodo vrhu tega ponavljali izgredi in hrupni prizori iz zadnjega zasedanja, odklanjala bode ve ina vsako odgovornost in je prepusti popolnoma provzročiteljem izgredov!

Nadalje je razpravljaj izvrševalni odbor o političnem položaju. Menenje je obče, da opozicija

Nemcev bode tudi sedaj istotako srdita, kakor je bila v zadnjem zasedanju.

Tako se glase poročila o včerajšnji seji izvrševalnega odbora desnice. Danes ima sejo parlamentarna komisija desnice.

Včeraj se imeli svoje posvetovanje tudi kresčanski socialisti. Sklenili so, da ostanejo solidarni z drugimi nemškimi skupinami v narednih vprašanjih ter se bode upirali vsakemu obnovljenju pogodbe z Ogersko na desedanji krivični podlagi.

O bodočih občinskih volitvah na Dunaju mislijo nastepiti združeno liberalni in nacionalni Nemci proti antisemitski stranki. Zakaj ne — saj so vredni eden drugega!

Avstrijski Poljaki za brate na Pruskem.

„Dziennik polski“ predlaga, da bi avstrijski Poljaki jeli delati z vsemi silami proti prizadevanju Prusov za razsaredenje pruskih Poljakov, in da bi v ta namen nabirali dobrovoljnih prispevkov za brate v pruski Poljaki. Akcija da bi bila najvspojnejša, ako bi se dolečil radovoljni naredni davek.

Krečansko vprašanje. Nemčija je terej že odpozvala svoje ladujo iz krečanskega vodovja. Mislijo se je, da bode Avstrija takoj sledila temu izgledu. To menenje ni bilo opravičeno. — Ruski admiral Skrydlow je baje že priobčil narodnemu zboru na Kreti, da se vlasti ne upirajo izvolitvi princa Jurija guvernerjem na Kreti, in da poslednji pride čim prej na otok. To bi že bile nekaj moralnega zadoščenja za Grško, o čemer pa ni smeti prezreti tudi dejstva, da bi bil te velik korak zblizenja z rečnim kraljestvom.

Različne vesti.

Radi praznika sv. Jožefa odpade jutranje večerno izdanje „Edinosti“ ter izide prihodnje izdanje v torek zjutraj ob navadni uri.

Še enkrat opozarjamo mestne in okličanske rodoljube o posvetovanju, ki bode po inicijativi pol. društva „Edinost“ v nedeljo predpoludne ob 10. uri v prostorih „Del. podp. društva“. Pogovor bode o volitvi v komisijo za dohodarino in o proslavi jubileja Njeg. Veličanstva.

Namestnik tržaški gref Gočss je imel v četrtak z grofom Thunom daljši pogovor.

Vodstvo dekliške šole družbe sv. Cirila in Metoda javlja slavnemu občinstvu, da v nedelje dne 27. t. m. penevi v prostorih „Slovenske Čitalnice“ igrekaz „Pastarica iz Lurda“. Vspered prihodnjic.

Za koncert „Slovenskega pevskega društva“, ki bode pojutršnjem, v nedeljo, ob 8 uri zvečer v gledališču „Armonia“, je zanimanje splošno. Leže v 1. in 2. redu so skore rasprodane. Kdor si želi boljše leže, naj si terej priskrbi pravočasno, da ne bode pozneje rekriminacij.

Mestni svet tržaški je imel sinoči svojo četrto letošnje javno sejo, ki je doneala — da povemo hitro — našemu slovenskemu krdelcu sijajno moralno zmaga. Čuli smo dva daljša govora iz ust naših zastopnikov. Uprav divno je goveril gospod občinski svetovalec župnik Kossec v obrambe škofa, oziroma slovenskega jezika v cerkvah tržaških. Utis njegovih besed je bil očeviden in tolik, da se današnji „Piccole“ ni dokopal do nikakega sicer običajnih „dovtipov“ — običajnih zlasti tedaj, kadar hoče smešiti slovensko duhevščino. In to pomenja nekaj. Kar osupnili se razni krivonosi svetovalci, ko je gosp. Kossec izjavil kategorično, da on govori tule za katolik el Osupnili so, ker so hitro umeli, kaj je hotel reči govornik: vam židom ne priznavam pravice, da bi se utikali v stvari naše katoliške cerkve. Velik efekt je dosegel govornik tudi z nastopno apostrofo: Če je tudi res, da občina mnogo trosi za cerkve, pa je istotako res, da trosi mnogo tudi za bolnišnice. Kedaj pa je prišlo komu na um, da bi prisvajal občini pravico, da bi smela predpisavati zdravniku, kako naj zdravi belnike? Istotako nima občina predpisovati duhovnikom, kako naj skrbe za dušni blagor svojih vernikov.

Pred zaključkom seje pa se je oglasil svetovalec Ivan Gorjup in je dokazal v dolgem temeljitom govoru, da ob dobri upravi, okolica tržaška ne bi bila nikar in ne more biti pasivna. To pa v odgovor mestnemu računovodstvu, ki je,

Dalje v prilogi.

valed neke interpelacije govornikove izračunalo, kako ogromno škodo ima mesto za okolico in koliko morajo meščani zrtvovati za okolišane.

Oba govora, Koščevga in Goriupovega, priobčimo doslovno.

Ta nekoliko poročila o seji.

Prvi je govoril gosp. župan Dompietri o slovenskih eksercijah v cerkvi pri sv. Jakobu in sicer z ozirom na dotično interpelacijo svet Piccolia. Župan je povedal, da je škof — po prizadevanju magistrata — odpovedal te eksercije. Ali na žalost se je izvedelo pozneje, da odpoved ni bila definitivna, ampak se bodo eksercije vršile po Veliki noči. To je izvedel od škofjsam župan, ko je bil šel k njemu, da se zahvali za odpovedanje eksercij.

Svet. Piccoli je menil, da je prvi del odgovora županovega vzbudil v njem vero, da je škof spoznal svojo zmoto ter da se je povrnil na pot — pravega duhovnika. Toda zaključek odgovora mu je razbil vse iluzije. Toda čim vztrajnejša je slavizacija cerkev, tem odločnejše mora nastopati mestni zbor. Sicer ne bi vršil izročenegega mu mandata in se bi storil krivega reakcije, ki bi utegnila nastati, ako občinski svet ostane pasiven. (Na, na! Nikar ne renomirajte! Ured.) Govornik je stavil najni predlog, katerim se nalaga škofskemu ošeku, naj poizveduje o posledenjevalnih tendencijah cerkvene oblasti in naj potem sporoči mestnemu svetu.

Radikalneje se je zaletel svet. Benussi zahtevaje, naj se odtegne Cappela c'vica od božje službe v katedrali in naj se ista eventualno porabi v kak drugi cerkvi.

Za Benussijem je govoril svet. Kossec in za Koscem zopet Piccoli, ki se je izjavil proti predlogu Benussijevemu, ker njega namen ni bil, da bi takoj izval skrajnih korakov, ampak si želi popred poizvedovanj Istega menenja je bil tudi svetovalec Cambon, ki je menil, da Italijani ne smejo ostaviti katedralke — che è nostra — raje naj odidejo sovražniki.

Potem, ko je svet. Dollenz govoril zoper predlog Benussijev, je zboralca vsprejela Piccolijev in Benussijev predlog, poslednjega pa z malo večino.

Za tem je govoril svet. I. Goriup in je prišel tako do živega gosp. županu, da je poslednji obljubil, da se v zapisniku zabeležijo vse netočnosti v uvodoma omenjenem računu mestnega računovodstva, katere je povdarjal gosp. Goriup, k čemer pa je opazil svet. Dollenz, pokazavši na stenograte: Kako hočete beležiti, ko ti ljudje niti niso beležili Goriupovega govora.

Spomenica pedagogičnega društva za novo uravnave ur pouka učitelje na mestnih šolah, se je izročila škofskemu ošeku.

Seja se je zaključila ob 8 uri 40 m.

Deputacija pred namestnikom. Dvojica naših prvakov iz občine labinske sta došla v četrtek v Trst, da se poklonita novemu c. kr. namestniku ter mu izročita spomenico, v kateri so izražene želje in potrebe tamošnjega ljudstva našega. Ker pa je gosp. namestnik sedaj na Dunaju, vsprejel je deputacijo c. kr. dvorni svetnik pl. Krekich, kateremu se je izročila spomenica.

Radi škandalov v deželinem zboru istrskem. Glasilo tukajšnjih židov donša vest, došlo mu iz Pulja, da so člani deželnozbornske manjšine uložili na tamošnjem sodišču (?) obtožbo zoper nekatere obiskovalce galerije radi raznih žaljenj. Ta obtožnica da se je oddelila kazenskemu oddelku tamošnjega sodišča in se odpošlje državnemu pravdništvu v Rovinj.

„Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolice“ naznanja svojim članom-vinogradnikom, da bo de prihodnji ponedeljek in torek, t. j. 21. in 22. t. m., napredovalno cepljenje trt v družbini trtnici pri sv. Ivanu. Cepil bo gosp. Alojzij Večerina iz Tomaja. Kogar zanima to v interesu vinogradništva, naj pride omenjena dneva v družbino trtnico.

O spomenici, v kateri je baje 80 duhovnikov (?) te škofije tržaško-keprske predložile vladiki svoje želje in potrebe laških katolčanov, opaža „Naša Sloga“:

Vest o tej spomenici je prvi prinesel „Il

Piccolo“, torej glasilo tržaških židov, najodločnejih radikalcev in liberalcev, kar je v dokaz, da je uredništvo tega lista v dotiki z rečnimi duhovniki. Govori se, da se glasilo mladih reformaterjev, „L' Amico“, baje srđi, ker je nek do razglasil tajno italijanskega duhovstva. Mi ne verujemo, da bi bil „ard“ tega lista resničen radi tega, ker se je izvedelo o tej spomenici. Saj mora imeti v sebi le dobrih in plemenitih želja, ako jo je podpisalo 80 duhovnikov. Mi smo celo tega menenja, da sestaviteljem spomenice mora biti do tega, da lista pride v javnost čim prej, da se okristijo na njej tudi drugi, neitalijanski duhovniki in katoliki! Sosebno naši duhovščini bi utegla prav priti ta spomenica“.

Za izletnike v Ricmanje o priliki praznovanja godu Sv. Jožefa. Vlak št. 122 za izletnike, ki odhaja s postaje Sv. Andreja vsako nedeljo ob 2 uri 20 min. pop., ustavi se jutri, v soboto, izredno tudi na postaji Sv. Jožef pri Borštu.

In vendar nas mora biti nekaj — v Istri namreč. Italijani trde sicer vedno, da nas ni in nočejo verjeti niti statistiki, ki so jo sestavili — oni sami! Slovanov ni in jih ni, ker je to čisto italijanska zemlja, kateri nikdo ne sme krčiti nie narodnega značaja! Sleherni pojav slovankega življenja se opisuje kakor zločin proti zgodovini in pravu! Zoper one, ki „oskrunjuje“ deželnozbornske dvorane se slovanke besedo, so menda dovoljena vsa sredstva! V obrambo tega nesrečnega italijanstva dežele istrske se rušijo „dobri običaji“ in se tržejo vse vezi. Rušijo se parlamentarni običaji, rušijo se zakoni, rušijo se doletela ustave, in tržejo se vezi medsebojne uljudnosti in spoštovanja, katere bi morale vezati slehernega človeka do bližnjega; v ime tega italijanstva je postale strupeno vse, zasebno, socialno javno in političko življenje!

Koliko gorostasnih žrtev za jedno veliko — laž! Pastivši na strani vse knjige o zemljepisju in vse statistike moremo trditi odločnejše, nego kedaj poprej, da je slovankega življa v Istri: da ga je veliko, da sme zahtevati vse pogoje za svoje posebno narodno življenje, ker — so gospoda sami pripoznali to!

Da prodrejo svojo zahtevo po čisto italijanskem učiteljišču, apelovali so do Slovencev in Hrvatov, naj se ne upirajo tej njih želji, češ: saj mora biti ljubo tudi vam, ako dobite svoje čisto hrvatsko-slovensko učiteljišče. In povdarjali so še, da to poslednje učiteljišče mora ostati v deželi istrski, da se ne bo de menilo, da oni, Italijani, hečejo izganjati hrvatske in slovenske učiteljiščne iz dežele istrske.

Gospodje priznavajo torej potrebo hrvatsko-slovenskega učiteljišča v deželi istrski — in s tem so pripoznali eo ipso tudi ekzistencijo hrvatskega in slovenskega življa v tej pokrajini! Saj učitelji, ki se vzgoje na slovenskem učiteljišču, morejo biti namenjeni le za slovenske otroke! Za italijanske otroke vendar ne treba učiteljev, vzgojenih na — slovenskem učiteljišču!

Mar ni tako? Čim pa so pripoznanjem potrebe slovenskih oziroma hrvatskih učiteljev, pripoznali tudi ekzistencijo naših otrok in našega — življa; čim nima nikde te pravice, da bi kateri bodi avstrijskih naroduosti odrekal politička in narodna prava, moramo vprašati: kako morejo opravičiti Italijani svoje postopanje proti Slovanom v Istri? Kako morejo opravičiti svoje zahtevo, da se v deželnem zboru istrskem mora govoriti le italijanski? Kako morejo opravičiti svoje zahtevo po nadvladju italijanskega življa nad slovanke? Ali pa menijo, da temu slovanke življu, katerega ekzistenco so pripoznali tudi oni sami v gorajem slušaju, gre le toliko prava in svobode, do kolikor sezata hiša domača in domača vas, ter da se ekzistencija tega ljudstva nehuje na pragu javnega življenja? Mar menijo, da te naše ljudstvo ima pač pravico, da govori svoj jezik v hiši domači, da pa je temu jeziku zaprta pot po širo i javnosti, da mu je zaprta pot v svete dvorane zakonodavstva? Tako tolmačenje — kakor so si jo res prisvojili gospoda Lahi — je, da govorimo z „Alto Adige“, nedostojna moderne države, je golo zanikanje liberalnih nazorov o enakosti ljudij, je nasilje proti zahtevam človekoljubja in

pravice, je v zasmeh pravnemu čutu, in je sleđnjč udarec v obraz oni in isti ustavi avstrijski, ki je veljavna tudi za Istro!

Ako so torej Italijani s pripoznanjem potrebe slovensko hrvatskega učiteljišča za Istro pripoznali, da nas je v Istri, ako ne morejo zanikovati naše ekzistence, potem so si zepri pred seboj vse druge poti in jim je ostala odprta le jedna in jedina: ta namreč, da pripoznajo tudi naša politička in narodna prava! Pripoznanju naše ekzistence kakor ljudij, mora slediti pripoznanje našega življa, kakor političkega in narodnega činitelja! Altro che italijanstvo Istre!

„Delavcu“ se vidi, da o belem dnevu hodi se svetiljko okolo, in išče in štika po povodih, da bi nas mogel suiti v rebra. In če le neče biti takega povoda, pa zgrabi katerisibodi povod za lase in potrpežljivi čitatelji morejo čitati o novem zločinstvu „Edinosti“, naperjenem zoper delavske množice in zoper „ljudstvo“ sploh.

Naši čitatelji se gotovo spominjajo še tragičnega dogodka v tržaški svobodni luki, ko so trije delavci oboleli in jeden celo umrl vsled uživanja italijanskega vina.

Našemu človeškemu sočutju, do ubogih žrtv brezvestnih spekulantov, se je v tem slučaju pridružila še zavest, kako vse tiste ugodnosti, ki jih je privolila avstrijska država za uvažanje italijanskih vin in — brozg v naše pokrajine, ubijajo naše vinogradarstvo in naše produkcijo vina in kako provzročajo kmetu ogromnih škod, ker mu maše in suše glavni vir dohodkov. Ogorčenje v nas je bilo tem intenzivnejše in naravnejše, ker nismo le specialno delavsko strokovno glasilo, ampak splošno narodno, ko nam je torej dolžnost, da se oziramo na koristi vseh slejev naroda, in še posebno poljedelskega stanu, ker vemo, da na tem stebru sloni naše — vse!! V tem ogorčenju svojem smo vskliknili in si domišljamo, da so vskliknili z nami tudi naši čitatelji in sploh vsi oni, ki občutijo posledice nesrečne klavzule o carini na vino v trgovinski pogodbi med Avstro Ogersko in Italijo: „Tako italijansko vino naj pijejo Italijani sami!!“

Tak vsklik naš je porabil „Delavec“ in je srečno izvil iz njega trditev, da smo sovražniki ubogege italijanskega ljudstva, ki je vendar povsem nedolžno na tem sleparstvu; sovražni pa zato, ker hočemo, da naj ono pije tako vino, škodljivo zdravju in življenju.

Jasno in na dlani je, da naš vsklik o Italijanah, ki naj sami pijejo tako vino, ni narodnega, ampak državno-pravnega pomena, da torej nismo mislili ljudstva italijanske narodnosti, ampak podanike sosednje države in sicer one, ki uvajajo k nam tako brezgo!! Kje je tu napad na ubogege sestradanega italijanskega delavca? Domačega delavca, bi rekli mi, kajti za italijansko pedanike naj le skrbi italijanska država!! Naša država ima dovolj dela, ako hoče skrbeti za svoje.

Kakor rečemo: stvar je jasna in jej ne treba daljnjih pojasnil v dokaz, da je „Delavec“ uprav iz trte izvil ta najnoveji napad na nas.

Manje jasno pa je nastopno, kar je napisal „Delavec“ v isti notici: „... a „Edinost“ bi morala tudi povedati, kdo je tisti lopov, ki si polni žepe na škodo našim vinogradnikom in na račun zdravja in življenja občinstva sploh. Torej je ubogi in s-stradani italijanski delavec pri tem ravno tako nedolžen, kakor slovenski, krivi so le tisti, kojih „Edinost“ imenovati noče in so v bližini „Edinosti“ — doli nekje pri morju. Zato bi bilo bolje, da bi tako vino pokušali enkrat drugi ljudje, da ne bi potem pisarili takih neumnosti. Sicer pa delavci — naj bodo ti ali oni — ne morejo spovedovati grehov, koje so naredili kapitalisti“.

Mi smo hvaležni prijatelju, ki nas je opozoril na to... ne ne, nočemo se razgrevati za danes, ampak se obračamo vso zaresnostjo de gg. urednikov „Delavca“: pozivljamo Vas pri Vaši časti in poštenju, da nam v bodoči številki poveste jasno in brez ovinkov, kaj ste hoteli reči s to izjavo svojo! Le ven z vso obtožbo! Ne prizanašajte nikomur! Svet naj izve ves greh „Edinosti“ in greh onih, ki so blizu nje in katerih mi nočemo imenovati. Vi ste to izjavo stilizovali tako, da morajo misliti Vaši čitatelji nehoté, da smo mi v zvezi z fabrikanti vina in uničevalci človeškega zdravja! To je nečuvena p... .

No, udušiti hočemo svoj gnev in pozivljamo Vas še enkrat pri Vašem poštenju, da nam v bodoči številki utrdite z dokazi, o čemer le namiguje sedaj v tisti dvomljivi stilizaciji, ki dopušča fantaziji — zlasti priprostega nerazodnega človeka — najširje polje. Počakati hočemo torej in potem bomo računali dalje v obrambo časti in poštenja našega lista!

Občni zbor „Trž. podp. in bralnega društva“ bo v nedeljo dne 20. t. m. popoldne ob 3. uri v društvenih prostorih.

Veselični odsek „Tržaškega pod. in bralnega društva“ vabi na veselico, katero priredi sv. Jožefa dan t. j. 19. t. m. za člene in povabljenе goste v lastnih prostorih, ulica Stadion št. 19. Začetek ob 6. uri zvečer. Ustopnina za odrasle 20 nvč., za otroke 10 nvč.

Knjižničar „Delalskega podpornega društva“ javlja, sporazumno z odborom tega društva, da društvena knjižnica je na razpolago članom vsaki delavni dan od 7. do 8. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 10. v jutro. Knjige dobiva lahko vsaki člen društva, ako donese društveno knjižico ali pa legitimacijski listek. Kdor obdrži kako knjigo čez mesec dni brez tehtnih uzrokov, bo kaznovan s tem, da se mu naslednji mesec ne izposodi nobena knjiga. Vračanje knjig se vrši ob istih urah kakor izposojevanje.

Posiljatelj s povzetjem. C. kr. poštno in brozovavno ravnateljstvo nam piše: V sled ukaza vis. trgovskega ministerstva od 26. svečana t. l. št. 6487 naznanja se v svrhu preprečanja ovir v prometu pošiljatev s povzetjem, da imajo pošiljatelji povzetek (znesek povzetja) navajati ne le samo na poštne spremnici, temveč tudi na naslovu pošiljatev samo tako-le: „Povzetje . . . gld. . . novč.“ in sicer goldinarje z besedami, in da poštna uprava v slučajih, če je nedostajalo te pripombe in se vsled tega povzetek ni iztirjal, ni dolžna povračati tega zneska.

Kaj je nemška kultura? Na to vprašanje smo dobili odgovor v nekem depisu v „Südsteierische Post“. Ta depis pripoveduje, kako se je godilo neki slovenski družbi v neki kavarni v Mariboru. Ta družba je morala pokusiti vso sladkost nemške kulture, ker si ji usodila — družba namreč — med seboj govoriti slovenski. To se je dogodilo tako-le:

Ko je namreč čul neki patentovani in vedno — pijani nositelj nemške kulture, da družba govori med seboj slovenski, skočil je kvišku, kakor da ga je pičil gad, ali bolje povedano: kakor, da ga je bog vseh nemških bogov, mogočni Votan, z bičem pognal z staroslavne nemške medvedje kože, in je najprvo jel peti — Bismarckovo pesem. In ko se je tem zanesljivim sredstvom spravil v primerno nemško čutstvovanje, jel je razbijati okole sebe, kakor da je znorel, in kričati: „Vi slovenski psi, jaz vam pokažem, kaj je v stanu — nemška kultura!“ Potem je naknil na prste tiste vrste „prstan“, kakoršnega rabijo jedine le — pretepači po poklicu. In Bog ve, kaj bi se bilo dogodilo potem, da se ni oglasil neki pošteni mizarški mojster, ki je dal umeti velikemu Germenu, da nemška kultura ni za sleherni želedec. Da obvaruje slovensko družbo pred — nemško kulturo, zgrabil je Germana za vrat, ter ga je tiščal tako dolgo, dokler ni prihitel redar, ki je odvedel iz lokala — nemško kulturo z nje nositeljem vred.

Sedaj pa vedo naši čitatelji, kako umejo nemški fanatiki nemško kulturo! Kratenje osebne svobode drugim, psovanje mirnih gostov, žuganje pestmi in železjem, to se imeauje v novejih časih — nemška kultura!

Pred kratkim je pogorel na Elerjih nad Škofljo pri Trstu hlev in v njem nahajajoča se krava ter krma Josipa Elerja. Mož je bil zavarovan za primeren znesek pri banki „Slaviji“, katera mu je že tretji dan po požaru cenila škodo za hlev, kravo in krmo v popolno zadovoljnost njegovo. Zopet nov dokaz hitrega in kulantnega postopanja naše jedine slovanske zavarovalnice, katero priporočamo najtopleje vsakemu slovenskemu gospodarju.

Madjarsko. Radi zadnjih demonstracij v Budimpešti je policija kazaovala 60 socialistov z

globo od 25 gld. do 100 gld. Proti trem, ki so metali kamenje, je uvedeno kazensko postopanje.

O tej priliki je prišlo tudi praske med dijaki in socialisti in sicer, ker so hoteli socialisti izviti dijakom zastavo, ko so sledaji priredili ovacjo pred spomenikom honvedov.

Razburjeni duhovi in posledice. Klementina Azin, bivajoča v ulici Giulia št. 10., je doznala, da je Josipina Čebek trosila o njej lažnjive vesti. Včeraj sti se srečali v ulici Giulia. Mej njima se je začelo takoj burno razpravljanje. Ljudstva se je zbralo takoj veliko, ki se je zabavalo in smjalo raznim naslovom, dohajajočim z jedne in druge strani. Prišel je redar in ta je razdelil prepirljivki, toda le za kratko. Komaj je prišla Azin na svoje stanovanje, je začela zopet zamijati Čebekovko z okna dol, prav po notah. Ker se je zdela redarju že preveč, je vstopil v njeno stanovanje in jo je odvel seboj na policijo.

Da bode zamogla uložiti kazensko ovadbo, in zadobiti zadoščenje, je prišla predsinoci okolu 10. ure 27letna Ivanka Pirc, bivajoča v ulici R sorta št. 5., k zdravniku na zdravniško postajo, s prošajo, da jej je napravi zdravniško spričevalo radi zateklih ustnic in urudečelih lic, kar jej je provzročil njej dobro poznani neprijatelj.

Redarji so odvedli seboj na pol. inspektorat Riharda S. iz ulice Tesa št. 4. in so ga obdržali tamkaj, dokler se mu ni izkadil alkohol, ker je prišedši opoldne domov, začel razbijati pohištvo in razmetavati vse, kar mu je prišlo pod roke.

Nesrečo. V četrtek zvečer je prišel 13letni dečko Josip Donda po svojega očeta Ivana Donda v kamenolom v Nabrežini. Ker je moral še čakati na očeta, je šel za ta čas k žagam na par ter se je začel igrati tam. Ker pa se je dečko neprevidno sukalo okolu stroja, ga je prijel ta zobni jednega kolesa za obleko in ga je zavihtel v zraku. Nevarnost je bila velika, da ga stroj stré, vendar pa je hotela sreča, da se je dečku pretrgala obleka in je tako padel na tla. Navzoči so ga prenesli hitro na dom. Misliti je že bilo, da se ni dečko nič poškodoval. Pozneje je pa še-le začel tarnati radi bolečin na desni nogi in drugod po životu. Preveli so ga v tržaško bolnišnico, kjer ga je preiskal zdravnik. Izključeno ni, da se je poškodoval dečko tudi notranje.

6letni Gvido Dodorico je padel z nekega več metrov visokega zidu, ko se je igral svoj mi tovariši. Prizadel si je več težkih ran. Prenešen je bil v bolnišnico.

Josipini Bau, stanujoči v ulici Palladio št. 21., je obtičala v grlu slivova koščica. Zdravnik z zdravniške postaje je je rešil hudih bolečin.

Tatvino. 21letni sladčičar Rihard Schirowawsky iz Vratislave je nagovoril 15letnega študenta Konrada Pudra, da je ukradel svoji materi 300 mark. Ko sta že imela denar, napravila sta se na pot in sicer v Trst. Medpotoma se jima je pridružil še 19letni črevljar Jo ip Drechsler. Predsinoci zvečer so prispeli srečno v Trst. Navzočemu policijskemu uradniku so se zdeli sumni ti potovalci. Zato jih je povabil seboj v urad, kjer je prišlo vse na dan. Dečaki so porabili že 100 gld., ostalo je imel pri sebi blagajničar Schirowawsky. Redar jih je spremil v ulico Tigor.

Čudno se je dozdevalo nekemu redarju, da sta so dva težaka toliko upirala ob vožnji malega na videz praznega vozička. Njega dolžnost mu je velevala, da se prepriča, kako more to biti in šel je nasproti prihajajočima. Zopet drugi čudež. Ko se jima je bližal redar, sta težaka popustila voziček in sta zginila kar mogoče hitro redarju izpred oči. Sedaj si je mogel redar še-le raztolmačiti te čudeže, ko je zapazil, da je bilo pod vozičkom zvezanega precej železa. Voziček so prepeljali na polic. inšpektorat. Privezano železo je tehtalo 200 kg. Pobegla se najbrže tožita po velikem trudu, ki sta ga imela, brez vsake koristi.

V nekem zidu v ulici Veltro so našli redarji skritih priprav za izvrševanje neke nedovoljene obrti, in sicer 8 veternikov, železno palico in kos sveče. Sumili so takoj, da je to skrtil neki Josip Caharija iz Milj. Ko je sledaji doznal o tem sumu, ne bodi len, se je hitro podal na polic. inšpektorat pri Sv. Jakobu protestirat. Besedilo njega obrambe nam sicer ni znano, pač pa vemo, da je moral ta „nedolžni“ v ulico Tigor.

Izpred sodišča. Predvčeraj se je vršila na

dež. sodišču razprava proti 50letnemu Antonu Urizek. Zatožnica ga obdolžuje, da je izvel na svojih dveh hčerkah nezasišanih nesramnosti. Kakor priča je imela biti zaslišana njegova žena, ali, ta je umrla pred kratkem. Ker ni bilo dovolj drugih dokazov, je bil obtoženec rešen obtožbe.

Na 6 tednov zapora je bil obsojen Anton Šilan iz Rocola hšt. 583, ker je dne 17. januarija t. l. sunil v trebuh ženo žganjarja Franka. Izgovor mu je bil navadni, da je bil vinjen.

Slovanov v Avstriji je, po najnovjih podatkih 15.320.000 duš, in sicer: 5.940.000 Čehov (33.3%); 4.630.000 Poljakov (15.8%); 3.370.000 Malorusov (13.2%); 1.270.000 Slovencev (5%); 710.000 Hrvatov in Srbov (2%) ukupnega prebivalstva Avstrija

Mineral „Uralit“. V Rusiji se je osnovalo delniško društvo za izdelovanje „uralita“. Glavnica tega društva znaša sedaj 1.250.000 rubljev. Svaha temu društvu je osnovati tovarno za izdelovanje „uralita“. Ta mineral ima posebna svojstva. Tako n. pr. se ne užge, ni krhek, a da se rezati kakor les. Posebno se podaja „uralit“ kakor material za zidanje. Tudi je slab prevodnik gorkote in elektrike, ima veliko gibkosti, je petkrat lažji nego železo in dvakrat lažji nego hrastov les.

Koliko ladij se je zgubilo leta 1897. Iz neke statistike posnemamo, da se je leta 1897 izgubilo skupno 950 jadernic in sicer: 247 norveških, 182 ameriških, 138 francoskih, 74 švedskih, 72 nemških, 48 danskih, 40 italijanskih, 38 ruski, 26 holandskih, 19 avstrijskih, 8 chilskih, 7 portugalskih, 7 grških, 7 španskih, 6 brazilijskih, 5 turških, 5 havajskih, 3 ameriške, 3 argentinske, 2 nikaraguanski in 3 japonske.

Parnikov pa skupno 297 in sicer: 155 angleških, 25 francoskih, 24 norveških, 18 nemških, 10 španskih, 9 avstrijskih, 9 holandskih, 8 japonskih, 7 švedskih, 7 ameriških, 6 belgijskih, 4 chilski, 4 danski, 3 ruski, 3 brazilijski, 1 portugalski, 1 meksikanski, 2 grška in 1 havajski.

Najnovije vesti.

Trst 18. Cesar je vsprejel včeraj v avdijenciji namestnika tržaškega, grofa Guissa.

Madrid 18. Minister mornarice je brozjavil poveljniku španskega brodovja, naj ostane pri kanarskih otokih in naj ne nadaljuje vožnje v Havano.

Washington 18. Mornariški odsek hiše reprezentantov je soglasno odobril predlogo, s katero se vlada peoblašča, da zgradi 6 novih torpedovk in 6 ladij za pokenčevanje to pedovk.

Obletnici.

Spisal Vrhmorski.

„Utolaži se, utolaži, ljuba moja, saj ne bo vedno tako! Se že obrne na bolje; resničen je pregovor, ki pravi: Za dežjem sije sonce. Le vztrajna bodi in vse preneseš! V božjo milost zapuj in vse preide.“

Tako in enako je tolažila sosedinja svojo sosedinjo.

„Prav govoriš, ali jaz sama četim britko ta grozni udarec, to nesrečo, in čutila bodem še dolgo, kajti polovice kazni še ni prebil — pa kolikega smo danes — ne jutri, jutri?“

„Kaj si hotela reči s tem?“ vprašala je soseda zvedavo.

„Menila sem, da je danes — ne jutri, prav jutri bode osemnajstega, bode leto dni od onega nesrečnega dne, ki je ostavil okoličanom toli grenkih spominov, britkosti in reve. Pa kaj, ko bi bila sama kakor K . . . Tereza, kateri lahko pomagajo stariši. Ali jaz — bojim se skoro domov. Že jih vidim, kako se vsi štirje zatečejo do mene in me pozdravijo: Kruha mati, kruha! Črviči ne vprašujejo, kje naj vzamem kruha? In danes sem

prišla tako male, da mi ne bo mogoče petolajšiti gladnih selodčkov.

Tako se je glasil pogovor dveh ženak, prihajajočih iz mesta in bližajočih se domu. Ena je bila bledega, upadlega lica; poznele se ji je na prvi pogled, da jo tarejo revščina in skrbi. Tudi njena obleka dajala je enako pričevale.

Solnce je zahajalo; le še zadaje žarke je pošljalo na zemljo. Tudi v ravno hišico jih je upirale na nizko ognjišče skozi odprta vrata. Na ognjišču ni bilo ognja, še manje pa da bi se kaj kuhalo na njem. Ko je prestopila prag, blede, mršava ženska, obkolili so jo otročiči, popustivši svoje igrače. „Kruha mati, kruha“, čuti je bilo vse vprek. Ni še odložila jerbasa, že je imela krivec v roki ter hitela deljati dvigajočim se ročicam, ker vsaka je hotela imati prvi kos.

„To tebi, Tonče! Na Vanče! Prekrižajte se, predno prične jesti! Tudi ti Francek, pa Milka? Kaj pa je Milki?“ vprašala je mati svojo petletno deklico, ki je bila danes nenavadno mirna in slabe volje.

„Ali ti je hudo? Kaj je mojemu angelju? Saj nisi bolna, Milka?“ Pritanila jo je na srce in jo poljubila.

Mesto odgovora slišala je mati bolesten vzdih nežnega dekletca, kateremu so zalile solze danes tako blede lica. Mati je odvedla Milko takoj v posteljo ter pripravila jej mleka. Ali Milka ni hotela vžiti ni kapljice. Mraz jo je spreletaval, tresla se je. — Prijela jo je vročina. — „Mama, mama“, je klicala revica v nezavesti. — „Kje je ata? Kdaj se vrne? — Ali pojde z mano? — Koliko lepih cvetic vidim, — kaj ne, da boče moje? — Tudi košek češenj mi daste, — kaj ne mama? Je li prišel ata slašcic? — Ali ga še ni! — Kdaj pride?“ — — —

V nezavesti je revica blede; uboga mati pa je točila gorke solze, sedeča poleg posteljice. Krčevito je sklepala in vila roke; rada bi dala vse, kar še ima, da bi le mogla rešiti Milko. Milka je utihnila kmalu; zdelo se je, da spi, a komaj je minolo nekaj minut, že se je stresla zopet. Vročina je postajala huja. V neznoznih bolečinah je prašala zopet hrčavo: „Ali ni še očeta? — Kje je oče?“ — „Mahoma je postala mirna, blede ko prt. — „Mama — mama. — — mama“ — — — bili so zadnji vzdihni klici; pogledala je, oči so jej bile steklene, prsi so se jej dvigale visoko, v grlu jej je hrčalo; še dva — tri trenutke in utihnila je, ni se zganila več — — Milka je umrla. Uboga mati, koliko je trpela takrat! Trije noži so jej bili usajeni hkratu v srce: Milkina smrt, revščina in — odsotnost moža.

Kdo ji pomore? Kdo jej posodi denarja, ki ga potrebuje za pogreb? Kdo se je umilil?

„Do župana idite, naj vam da ubožni list, s katerim dobite pomoči od občine“, svetovali so revni sosede. Teško je bilo posluževati se take pomoči, a ker ni bilo drugače, šla je do župana.

„K Slovincem idite, naj vam pomagajo!“ Tako je zarohnel župan nad njo ter dostavil porogljive: „Kaj vam ne mere pomagati mož? Zakaj pa ne gre delat, saj je krepak in zdrav!“

Ni ga vprašala več, niti prosila. Z robcem si je otrla solze žalosti in — jekne ter odšla.

Briž korakov je hitela žena naloženim jerbosom proti mestu, ne ozrla se ni na levo, ni na desno. Ni se menela za nikogar. Kam je hitela tako? Kaj se jej tako mudi? Kdor bi jej sledil, videl bi jo, kako je stopila v veliko poslopje noseča seboj natlačen jerbasa. — Po preteku četrte ure videl bi jo, kako se vrača iz iste hiše skozi ista vrata — s praznim jerbosom. Tako hitro je prodala in razpecala blago? — Krivo bi sodil.

Nad vrati iste hiše visi velika tabla, na kateri je čitati: „Zastavljavnica“. Zadnje stvari, ki so bile še kaj vredne v hiši: njeno poročno krilo je nesla žena zastavit, da si na tak način preskrbi potrebnega denarja za Milkin pogreb.

Morda je imel prav župan, da jej ni hotel dati ubožnega lista. Če ima zdravega in krepkega moža, naj bi jej pomagal ta. Zakaj pa jej noče pomagati? Ali je tak zapravljivec in pijanec? Nesramen človek, ničvrednež, še je to res; doma mu leži otrok na mitvaškem odru, in on ne prihaja, niti da bi ga pogledal. Ni vreden imena oče! —

Ne, ne, ni tako, zaprt je, zaprt v ječi; zato

ne mere videti svojega mrivega deteta, zato ne mere pomagati družini. Kaj — zaprt je? To je pa še hujske, neštevno! Koliko žasa pa bede še sedel? Minolo je še pet mesecev, pa še ni preedel polovice. O grossa — — ta je razbojnik, hudo-delec, tat, kaj pa je storil? Za malenkost ni dobil take kazni! Nesrečni človek . . . . . nesrečna družina!

Počasi prijatelj, ne sodi tako naglo. Ti se varaš, se motiš; tvoje domnevanje je krivo, neopravičeno.

Ta človek je pravi oče svoji družini, skrben je, priden, ni zapravljivec, ni pijanec, ni prekljinjevalec

Kako se ga je veselila njegova družina, vsaki večer, ko je prihajal z dela! Otroci so ga hodili že na pot pričakovat. V hiši je bilo redno; žena je doma snažila otroke in pasila nanje; vzgojevala jih je po svoji dolžnosti, dajala jim je tečne hrane. Sedaj, se ve — ne več, ker jim mora sama služiti kruha — prepuščeni so sami sebi; lovijo se ves božji dan okrog, so mršavi, blede, lačni, raztrgani — niso več ubogljivi. Nesrečna usoda, ki se tako slepo igra s človeškim bitjem, ki tako preganjaš nedolžne rodbine in jih tiraš do duševnega in materijalnega propada.

A oni župan, ki je tako bratavo zavrnil ubogo revico, oni ni vreden imena: župan; on je hinavec, brezsrčnež, izdajalec, on je škarnjotov brat in tihotapec. Kaj njemu mari, če trpiš? Saj on se tega veseli! Če se zvišja v prahu kakor črvček, pa stopi on hlastno na te in te pomandra, čeravno je „župan“, zaščitnik ljudstva. O ironija, ironija!

Kaj pa je vendar storil oni nesrečni mož? Kaj je storil?

Osemnajstega marca minelega leta udeležil se je izgredev o tisti nesrečni volitvi, po kateri je naša tržaška okolica postala — sirota!

Viljelmov čaj
od Frana Wilhelm-a lekarnarja v Fünfkirchen
(spodnje Avstrijsko).
dobiva se v vseh lekarnah.
Paket stane 1 glid. a. v.

FRAN WILHELMOV
odvajajoči čaj
od
FRANA WILHELM
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnje Avstrijsko).
dobiva se v vseh lekarnah po 1 glid. av.
velj. paket.

PRSNİ PRAH (prah za izvoščeko)
(ne kašljaj).
najbolje sredstvo proti kašlju, hripavosti, zasliženju, nahodu in drugim katarčnim afekcijam. Škatljica z navodilom po 30 novč. Dobiva se jedine v lekarni PRAXMARER, „Pri dveh zamorcih“ občinska palača, Trst.
Zunanje naročbe izvršujejo se obratno pošto.

Plute (šuri) za cepljenje trte
prevrtane in preklane
izdeluje in prodaja v različnih vrstah po najnižjih cenah
L. NAIRZ v TRSTU
Via Torricelli št. 16.
Izvršujejo se naročbe le od 1000 komadov naprej.

Ženini in cenjene družine,

ki rabijo trdno pohištvo in tapetarije, naj se zamudijo obiskati zalogo

Viljelma Dalla Torre
v ulici Cordainoli

(blizu trga S. Giovanni), kjer najdejo dobiček na vsem.
Via Cordainoli 2. **MOJE POHIŠTVO DANESE SREČO** Via Cordainoli 2.

!!! Nečuvono !!!

190 krasnih predmetov za samo glid. 1.90 nč.
1 krasno pozlačena ura s 3 letno garancijo,
1 fino bruseno toaletno zrcalo v teku,
1 krasni žep za smotke,
1 notes vezan v angleško platno,
1 elegantna ovratnica za gospode, igla iz zlata double s kamenom
1 garaitura gumb za zapetnico,
1 „sa srajce“,
1 zelo koristna pisalna garaitura,
1 fino dišeča toaletno mila,
1 elegantna verižica s lepim privetkom,
72 jako dobrih peres v originalnem omotu,
50 pol finega papirja za pisma,
50 knjiž. zavitek.

Teh 190 krasnih predmetov razpošilja za samo glid. 1.90 nč. eksportna hiša švicarskih ur na debelo J. Wanderer Krakovo, Stradom št. 1.

Kar ne ugaja, vzame se tekom 8 dni nazaj.
Ilustrovan cenik gratis in franco.

Svoji k svojim!

Slovenke! V ulici Stadlen 20 je pekarija-predajalnica, katera ima na prodaj vsako uro od 5. zjutraj do 10. svečeri sveži kruh po navadni ceni. Razprodajalec; krčmarjem, gostilničarjem in odjemalcem na debelo postreže se, točno z odbitkom. Blago se donaja tudi na dom! Drži vsakovrstne meke za domače in fino pecivo, pečete, pristno-domače maslo, kranjske klobase, cipre, marsala, malaga in tamarindeve na drobno in debelo. Sprejema v peko, kar kdo želi! Priporoča se esobito slovenskim materam za pogoste obiskevanje, udani **Jakob Perharc**, lastnik.

- A. Cukerin 350krat slajši od sladkorja, kos po 2 nvč.
- B. Cukerin 180krat slajši od sladkorja, kos po 1¹/₂ nvč.
- C. Cukerin v malih pastilkah, kos po 1 nvč.

razpošilja najmanj 100 kosov proti poštneemu povzetju.

Jindřich Dojčich
Nusle-Praga.

Trgovcem velik skonto.

ZALOGA POHIŠTVA
tvrške
Alessandro Levi Minzi
TRST
Via Riborgo 21 in Piazza vecchia 2.
Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastonjin franko. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške

30 Zlatopraha
15 forinonta

30 Zlatopraha
15 forinonta

Ma ga gorjše obaj
Cauz. V. S. S. S. S. S.

30 Zlatopraha
15 forinonta

30 Zlatopraha
15 forinonta

Svoji k svojim!

Podpisani naznanjam, da sem odprl v Sežani z dnem 15 februarja 1898 zalogo in prodajo piva iz svoje pivarne v Laškem-trgu, ter oddal zastop g. Josipu Štolfa. Jamčim za točno in najboljšo postrežbo toliko od svoje kolikor od strani g. J. Štolfa. — Naslanjaje na geslo „Svoji k svojim“ nadejam se, da bode slavno občinstvo podpiralo domačo industrijo ter nas počastilo z mnogobrojnimi naročili.

Udani S. Kukec.

Svetovni patent
vložilnih podplatov iz neogorljivega platna „asbest“

Nova iznajdba, katere je poklicana kakor rezultat dolgih poskusov in velikega truda, vzdržati nogo, jeden najvažnejših organov človeškega telesa vedno zdravo. — Ne več transpiraciji, kurjih oces, kožnih trdov, ozebkov, žuljev, ne potnih nog, vedno zabranjene proti mrazu in mokroti. Po kratki uporabi olajšanje hoje pri vsakaterem, ki nosi čevlje z dr. Högyses a patentovanimi podplati iz asbesta.

Cena paru 1 gld. 20 nvč. ali M. 2.
Pošilja se le proti povzetju ali predplačilu zneska. — Prospekte, zahvale in pojasnila gratis in franko.
Glavna zaloga v Budapešti. Ogerska tovarna za čevlje VI. Eprekergasse št. 35. Prekupce se išče.

KAROL MARGONI

Trst, Piazza delle Poste št. 1

ZASTOP IN VELIKA ZALOGA KOLES

Meteor, B. S. A. Bambus

in vseh pripadkov za kolesarje.
ZAMENA IN KUPOVANJE VSAKOVRSNIH KOLES. Oddaja v najem in popraviljanje. Zaloga suhe klobučevine „Flesible“ za hitro čiščenje kovine, posebno niklfranih delov kolesa.

Zastop več tovarn za predmete iz kavčuka.
Skropilnice za peronospero „Vermorell“
Vse po konkurenčnih cenah.

LINEMENT. CAPSICI COMP.

iz Richterjeve lekarne v Pragi,

pripoznane **varstveno znamko**, **beločrna bledeča mastila**, dobiva se po 40 nč., 70 nč. in 1 gld. po vsaki lekarni. Zahteva naj se to

splošno priljubljeno domače sredstvo

vedno le v originalnih steklenicah z varstveno znamko „medved“ iz Richterjeve lekarne ter vsamo previdnostno samo steklenice s to varstveno znamko kakor originalni izdelok.

Richterjeva lekarna pri zlatem lovu v Pragi.

NAZNANILO.

Spodaj podpisani raznašalec imena „Edinost“ ki je zajedno URAR priporoča se toplo p. n. občinstvu za popraviljanje vsakovrstnih ur. Udani Friderik Colja, vratar hiše št. 8 via Solitarie

Pivovarna v Senožečah

naznanja slavnemu občinstvu, da s koncem marca

odpre v Sežani zalogo svojega piva

in je določila svojim zastopnikom gosp. *Janeza Stibila*, ki bode bival pri gospej *Guličevi*.

Svojim odjemalcem zagotavlja reelno in točno postrežbo. Nadeja se torej obilega naročevanja tembolj, ker ima pivovarja iz Plzna, popolnoma izurjenega v tej industriji, in ker meni, da je le na korist domačemu prebivalstvu, ako podpira industrijo na bližnjih domačih tleh, in sicer jedino industrijo na Notranjskem.

Pivovarna v Senožečah.

Motori na par

z nerazpočljivim kotlom

od 1 do 50 konjskih moči, najpriprosteji in najceneji od bodisi katerekoli drugega sistema, 50% prihrambe, prosti koncesije v vsakateri delavnici.

Ekonomični mlini „IDEAL“ na roko in na par z nepokvarljivim kamenom, prepotreben za vsakega posestnika, 40% prihrambe moči, mele v vsaki meri od najtineje do debele moka za žgance, semelje v 1 uri 450 do 470 kilogramov, ne da bi se moka segrela.

2 Via Molin piccolo 2 Gessi & Paolini — Trst 2 Via Molin piccolo 2

Generalni zastopniki c. kr. p. iv. tvornice strojev in motorjev na par
C. H. Hoffmeister — Dunaj.

Tiskarna Gutenberg

Glavna ces. kralj. univerzitetno tiskarno „Styria“
13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13
TOVARNA ZA OBRITNE IN CONTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago“

Razbirni zavod — Knjigovestvo.

priporoča se za prijase naročbe se zadržilom primernih cen in točne postrežbe.

Izdelovanje vsakevrstnih tiskovin kakor: časnikov, reketvorov v vsakem obseju, brošur, plakatov cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja zaliste in zavitke z napisom naslovnih listov jedlinih list, pavabil itd. itd. — Bogata zaloga glavnih, Conte-Corrent-knjig, Saldi-Conti, Fakture Debitoren, Creditoren, Cassa-knjig, Strazza, Memoriali, Journalov Prima-note, odpravnih, menjilnih časo-zapadnih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh pomožnih knjig, potem raztrirnega (črtanega) papirja, Conte-Corrent, avilnega papirja za kopiranje, listov iz kavčeka za kopiranje, skledic iz olnka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — **ARNOLDO COEN** — Trst, Via delle Acque 5

Komisijske zaloge Mauthnerjevih

sloveših

semen za zelenjad in cvetlice

v zaprtih, oblastveno čuvanih paketih z letnico „1898“ se **šodno** upisano

VARSTVENO ZNAMKO „MEDVED“, nahajajo se skoro pri vseh večjih

avstrijskih kupeih z mešanim blagom.

V vsakem kraju poverjena je komisijiska prodaja 80 vrst semena za zelenjad in cvetlice aamo jedni tvrdki. **Sveža, pristna semena** od tvrdke **EDMUND MAUTHNER** (Budapest, Andrassystrasse 23) smatrati se imajo le one, kjer so originalni paketi zaprti in kakor kaže, zraven stoječa ilustracija previdjeni se sliko **medveda** in imenom **Mauthner**.

Sevri se pred ponareditvami.

Mauthner's Samen.

Anzahlreih Ende Februar und März.
Saatweite: 10 cm. Abstand der Reihen, 10 cm. in der Reihe.
Bodenbeschaffenheit: Tieflocker, recht nahrhaft und nicht frisch gedüngt.